

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONIMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Srovnání vedení daňové evidence nebo účetnictví u fyzické osoby a dopad na výši základu daně a daň

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Jana LINHARTOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Věra MINAŘÍKOVÁ, Ph.D.**

Znojmo, 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Srovnání vedení daňové evidence nebo účetnictví u fyzické osoby a dopad na výši základu daně a daň“ vypracovala samostatně na základě pokynů vedoucí práce Ing. Věry Minaříkové, Ph. D. V seznamu použité literatury jsem uvedla všechny zdroje a dodržela jsem pravidla citování dle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2.

Souhlasím s prezentačním zpřístupněním své bakalářské práce v knihovně Soukromé vysoké školy ekonomické Znojmo s.r.o.

Znojmo 25. dubna 2013

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych zde poděkovala své vedoucí práce, paní Ing. Věře Minaříkové, Ph. D., za odbornou pomoc, cenné rady a čas, který mi věnovala při psaní této práce. Dále pak své rodině za trpělivost a podporu, kterou mi poskytovala v průběhu studia i při zpracování této práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Jana LINHARTOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Srovnání vedení daňové evidence nebo účetnictví u fyzické osoby a dopad na výši základu daně a daň
Název (v angličtině)	Comparison of tax accounting or bookkeeping of individuals and its impact on the tax base and tax

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Daňová evidence nebo účetnictví? Konfrontace daňové evidence a účetnictví u fyzické osoby /není plátcem DPH/. Srovnání finančních výsledků činnosti fyzické osoby v letech a jejich dopad na výši daně z příjmů fyzické osoby.

Postup práce:

1. Úvod do problematiky.
2. Studium odborné literatury a dostupných materiálů z oblasti daňové evidence, účetnictví a daní.
3. Vysvětlení podstaty daňové evidence a účetnictví.
4. Aplikace problematiky daňové evidence nebo účetnictví na příkladu firmy AB.
5. Vyhodnocení získaných informací.

Metody: deskripce literatury, metoda komparativní, analýza.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
2. KOHLÍČKOVÁ, M. *Daňové zákony v úplném znění k 1.1.2012*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 280 s. ISBN 978-80-7263-711-9.
3. MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2011*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2011. 291 s. ISBN 978-80-2513-421-1.
4. ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce*. 2. upravené vydání. Znojmo: SVŠE Znojmo, 2011. 133 s. ISBN 978-8087237-34-2.
5. Zákon č. 563/1994 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Datum zadání bakalářské práce: duben 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2013

Jana LINHARTOVÁ
student

Ing. Věra MINAŘÍKOVÁ, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Milan HRDÝ, Ph.D.
garant studijního oboru

prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na výkaznictví podnikatelských aktivit. Cílem je konfrontaci daňové evidence a účetnictví u fyzické osoby.

Teoretická část popisuje základní pojmy, legislativu, zásady, principy, postupy vedení daňové evidence a účetnictví.

Praktická část na konkrétním příkladu ukáže rozdíly ve výkaznictví jednotlivých případů, zobrazí v účetnictví nebo daňové evidenci jednotlivé hospodářské výsledky a dopad na základ daně a samotnou daň.

Klíčová slova

Daňová evidence, účetnictví, účetní operace, příjmy, výdaje, náklady, výnosy, hospodářský výsledek, základ daně, daň.

ABSTRACT

The bachelor's thesis is focused on a record-keeping of business activities. The aim is to confront the tax record with the accounting of a natural person.

The theoretical part deals with the basic notions, law, rules, principles and procedures of the tax record keeping and accounting.

The practical part presents examples that are used to demonstrate the differences in record keeping, as well as to display the economic results, and the impact on the tax base or the tax itself in the accounting or tax record-keeping.

Key words

Tax record, accounting, accounting processes, incomes, expenses, costs, revenue, economic result, tax base, tax.

1 ÚVOD	7
2 CÍL A METODIKA	8
3 TEORETICKÁ ČÁST	9
3.1 Základní pojmy	9
3.1.1 Podnikatel – fyzická osoba	9
3.1.2 Účetní doklad	10
3.1.3 Majetek	11
3.1.3.1 Dlouhodobý majetek	11
3.1.3.2 Oběžný majetek.....	13
3.1.4 Závazky	14
3.1.5 Daňová evidence	14
3.1.5.1 Evidence příjmů a výdajů	15
3.1.5.2 Evidence pohledávek a závazků	16
3.1.5.3 Evidence majetku	16
3.1.5.4 Uzavření daňové evidence	17
3.1.6 Účetnictví	17
3.1.6.1 Účtová osnova	19
3.1.6.2 Majetek	21
3.1.6.3 Pohledávky a závazky	22
3.1.6.4 Účetní knihy.....	23
3.1.6.5 Náklady a výnosy.....	24
3.1.6.6 Účetní závěrka	25
3.1.7 Daň	26
4 PRAKTICKÁ ČÁST	28
4.1 Příklad	31
4.1.1 Rok 2010	32
4.1.2 Rok 2011	37
4.1.3 Rok 2012	42
5 ZÁVĚR.....	48
6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
7 SEZNAM TABULEK.....	52
8 SEZNAM ZKRATEK.....	53
9 PŘÍLOHA.....	54

1 ÚVOD

V dnešní době snad každý člověk se zaobíral otázkou podnikat či nepodnikat, ať už to bylo z důvodů ztráty zaměstnání, vyzkoušet si něco nového, být svým pánem, uplatnění svých nápadů či vědomostí. Pokud se rozhodl podnikat, nastalo další důležité rozhodnutí. Daňová evidence nebo účetnictví?

Některé subjekty musí vést účetnictví, jiné se mohou rozhodnout, zda je pro ně výhodnější daňová evidence, uplatnění výdajů procentem z příjmů nebo účetnictví. Přestože existuje mnoho firem zabývajících se účetní problematikou, za správnost účetnictví zodpovídá podnikatel. Tato bakalářská práce vysvětlí základní pojmy dané problematiky a mohla by být pomůckou při rozhodnutí, jakou zvolit formu prokazování finančních výsledků své podnikatelské činnosti, nebo alespoň se orientovat v dané problematice a naplnit heslo „důvěřuj, ale prověřuj“ při zpracování účetních dokladů firmou či auditorem.

Daňová evidence není tak náročná na čas, legislativu a informace jako účetnictví, ale přesto se musí znát a dodržovat základní pravidla.

Účetnictví má zase výhodu v tom, že dokáže podrobněji a rozsáhleji sledovat všechny finanční údaje spojené s podnikáním a jejich efektivní využití k řízení a rozvoji podniku.

2 CÍL A METODIKA

Cílem této bakalářské práce bude vysvětlit základní principy, postupy a rozdíly vedení účetnictví a daňové evidence na konkrétním příkladu podnikatele – fyzické osoby AB, ukázat rozdíly ve vedení daňové evidence a účetnictví v letech 2010 – 2012 a jejich dopad na daň.

Teoretická část bude zaměřena na vysvětlení základních pojmů, se kterými se každý podnikatel setká jak v daňové evidenci, tak v účetnictví a daňové legislativě. Je to především obchodní majetek, pohledávky, závazky, účetní doklady, příjmy, výdaje, náklady, výnosy, daň, daňový základ co je tvoří, jejich způsob vedení, evidence (metoda deskripce a komparace).

Na teoretickou část naváže praktická část, kde budou konkrétní příklady zaúčtovány v účetnictví a v daňové evidenci, a jejich výsledek hospodaření v konečném dopadu na daň.

Metoda analýzy bude prostupovat celou prací, kdy se od základních pojmů dostanu ke konkrétním účetním příkladům.

3 TEORETICKÁ ČÁST

„**Podnikáním** se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost za účelem dosažení zisku“ (Štohl, 2011, s. 7).

„**Účetnictví** je systém, jehož hlavním cílem je podat hospodářskému vedení účtujícího subjektu a jeho vlastníkům co nejpřesnější informace o tom, jaký je stav majetku, závazků a výsledek hospodaření účetní jednotky a díky čemu bylo dosaženo vykazovaného stavu“ (Louša, 2011, s. 7).

„**Daň** je povinná platba do veřejného rozpočtu. Daně jsou placeny pravidelně v určitých intervalech nebo při určitých okolnostech. Daň je platbou: nenávratnou, nedobrovolnou, neúčelovou (plátce neovlivňuje, na co jsou poté peníze použity), opakovanou, ve prospěch veřejného rozpočtu“ (<http://podnikatel.cz/specially/zaklady-ucetnictvi/>).

3.1 Základní pojmy

3.1.1 Podnikatel – fyzická osoba

Nejstarší a nejjednodušší forma podnikání. Sám rozhoduje o předmětu podnikání, nakládání se ziskem, není potřeba žádný základní kapitál, ale stinnou stránkou je ručení celým svým majetkem (i soukromým) za neúspěchy a špatná rozhodnutí.

Fyzická osoba může vykonávat podnikatelskou, nebo jinou samostatnou výdělečnou činnost na základě:

- Živnostenského oprávnění
- Jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpis
- Zapsaná v obchodním rejstříku

Někdy je také možné se setkat s názvem osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). Toto označení je hlavně používáno s výpočtem a odvodem zdravotního a sociálního pojištění.

Podnikatelskou činnost fyzické osoby lze evidovat formou daňové evidence nebo vedením účetnictví na základě účetních dokladů.

3.1.2 Účetní doklad

Účetních doklad je průkazný účetní záznam s určitými povinnými náležitostmi, který zachycuje průběh většiny hospodářských činností v souladu se skutečností.

Účetní doklady lze rozčlenit:

- Podle druhů – příjmové a výdajové pokladní doklady, faktury vystavené a přijaté, bankovní výpisy
- Podle obsahu – vnitřní (interní) účetní doklady, vnější (externí) účetní doklady
- Podle počtu záznamových operací - jednotlivé, sběrné

Náležitosti účetního dokladu:

- Označení účetního dokladu – účetní doklady musí být označeny takovým způsobem, aby zabezpečily vazbu mezi jednotlivými doklady a účetními zápisy ať už v účetních knihách či deníku příjmů a výdajů
- Označení účastníků a popis obsahu účetní příjmu
- Peněžní částka, měrná jednotka, množství
- Datum vyhotovení účetního dokladu

- Datum uskutečnění účetního případu (pokud není shodné s okamžikem vyhotovení účetního dokladu)
- Podpis osoby odpovědné za účetní případ a osoby odpovědné za jeho Zaúčtování

3.1.3 Majetek

Každý podnikatel pro svou činnost potřebuje různé prostředky – peníze, stroje, softwary, budovy, materiál, zvířata aj., s jejíž pomocí vyrábí, prodává či poskytuje služby. Všechny tyto prostředky jsou označovány jako obchodní majetek.

Členění:

1. Dlouhodobý majetek
 - Dlouhodobý hmotný majetek
 - Dlouhodobý nehmotný majetek
 - Dlouhodobý nehmotný majetek
2. Oběžný majetek

3.1.3.1 Dlouhodobý majetek

Je to takový majetek, který slouží pro podnikatelskou činnost více než 1 rok a nemění svou původní formu, jen se postupně opotřebovává, výše ocenění si stanovuje účetní jednotka sama.

Dlouhodobý hmotný majetek (DHM) má fyzickou podobu s předpokladem, že bude užíván během několika účetních období, jeho pořizovací cena je vyšší než částka

stanovená zákonem o dani z příjmu (§ 26 ZDP - 40 000 Kč), pozemky, budovy a stavby patří vždy mezi DHM bez ohledy na výši ocenění.

Dlouhodobý nehmotný majetek (DNM) nemá fyzickou podobu, jsou to například patenty, licence, programové vybavení. Jeho pořizovací cena je vyšší než částka stanovená zákonem o dani z příjmu (§ 32a ZDP - 60 000 Kč).

Dlouhodobý finanční majetek (DFM) jsou např. cenné papíry, půjčky a úvěry, jejíž předpokládaná država nebo smluvená splatnost je delší než 1 rok.

Hmotný majetek se oceňuje v souladu s § 29 ZDP, kde vstupní cena u majetku pořízeného koupí je pořizovací cena, která se skládá z ceny pořízení a z vedlejších pořizovacích výdajů, které s pořízením přímo souvisí (dopravné, montáž, clo, projektové práce, geologické výzkumy, kolaudační poplatky, a další. U hmotného majetku pořízeného nebo vyrobeného vlastní činností je vstupní cena tvořena vlastními náklady. Jsou to veškeré přímé i nepřímé náklady související s vytvořením tohoto majetku.

Evidence hmotného majetku se vede na kartách hmotného majetku. Základní náležitosti karty:

- Název – číselné označení a popis složky majetku
- Ocenění – pořizovací cena, vlastní náklady
- Datum a způsob pořízení, uvedení do užívání, vyřazení
- Způsob odpisování – rovnoměrný, zrychlený
- Částky odpisů, zůstatková cena

Dlouhodobý majetek má ve vedení účetnictví, daňové evidence a při výpočtu daně z příjmu odlišné postavení od běžných výdajů (nákladů), nejsou to daňově uznatelné výdaje. Abychom dlouhodobý majetek mohli použít pro snížení daňového základu,

používáme tzv. daňové odpisy. Odpisování znamená, že vstupní cena majetku je rozložena a postupně zahrnována do daňově uznatelných výdajů (nákladů). Pořízení majetku neovlivní výsledek hospodaření hned, ale poměrně po celou dobu životnosti majetku.

Pravidla pro odpisování jsou uvedena v zákoně o daních z příjmů č.586/1992 Sb. § 26 - 33. Odpisuje se hmotný i nehmotný majetek podle zařazení do příslušné odpisové skupiny uvedené v příloze č. 1 ZDP. Způsob odpisování je rovnoměrný (lineární) nebo zrychlený, který si podnikatel stanoví sám, ale není možné ho změnit po celou dobu odepisování. Odepisuje se do výše pořizovací ceny, zaokrouhluje se na celé koruny nahoru, jejich evidence je na kartách majetku. Daňové odpisy lze také přerušit, pokud například podnikatel nedosáhne takového zisku, aby odpočet byl pro něho přínosem k snížení základu daně.

3.1.3.2 Oběžný majetek

Je to majetek, který obíhá, mění svou formu i podobu a vrací se ke své původní formě tj. k penězům. Vstupuje do výrobního procesu jednorázově – spotřebovává se. Do oběžného majetku patří zásoby, pohledávky, krátkodobý finanční majetek.

Zásoby se rozdělují do tří základních skupin:

- Nakupované (materiál, zboží)
- Vytvořené vlastní činností (výrobky, polotovary)
- Zvířata

Při pořízení zásob stejného druhu, ale s různou cenou, musí být určeno, za jakou cenu se bude zboží vyskladňovat. Lze použít metody váženého aritmetického průměru, nebo metody FIFO (first in, first out) – první do skladu, první ze skladu.

Pohledávka je nárok podnikatele (dodavatele) na úhradu peněžní částky od odběratele (dlužníka) za zboží, provedené služby. Pohledávky jsou krátkodobé (doba splatnosti do 1 roku) a dlouhodobé (doba splatnosti nad 1 rok).

Krátkodobý finanční majetek jsou peníze v hotovosti (v pokladně), ceniny, kolky, peněžní prostředky na bankovních účtech u peněžních ústavů, krátkodobé cenné papíry, zvláštní forma – peníze na cestě.

3.1.4 Závazky

Závazek vyjadřuje povinnost podnikatele (odběratele) uhradit dodavateli (věřiteli) určitou částku ve stanovené lhůtě (doba splatnosti). V podnikání vznikají především převzetím materiálů, výrobků, zboží nebo služeb od dodavatelů na obchodní úvěr (např. faktura). Závazek vzniká také vůči peněžním ústavům (úvěry), zaměstnancům, zdravotní pojišťovny, správě sociálního zabezpečení, apod. Doba splatnosti pak člení závazky na krátkodobé a dlouhodobé. Závazky mohou být také členěny podle místa vzniku na tuzemské a zahraniční.

3.1.5 Daňová evidence

Daňová evidence vznikla 1. 1. 2004 jako obdoba zrušeného jednoduchého účetnictví. Daňovou evidenci upravuje § 7b zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem je stanoven pouze obsah daňové evidence, forma a způsob vedení je na volbě podnikatele. Může použít ručně vedenou evidenci nebo evidenci v Excelu či speciální počítačové programy.

Daňová evidence slouží ke zjištění základu daně z příjmů, musí obsahovat informace o:

- Příjmech a výdajích
- Majetku a závazcích

„Daňová evidence musí zachycovat odděleně evidenci o peněžním hospodaření od evidence majetku a závazků“(Doleželová, 2004, s. 9).

Příjmy z podnikání je povinnost vést vždy, výdaje je povinnost vést, pokud jsou uplatňovány podle § 24 zákona o daních z příjmů.

3.1.5.1 Evidence příjmů a výdajů

Nejčastěji užívaný způsob vedení je v Deníku příjmů a výdajů (často užívaný název Peněžní deník). Evidují se zde veškeré příjmy plynoucí z podnikatelské činnosti a spojené s obchodním majetkem.

„Příjmem se rozumí podle § 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, peněžité i nepeněžité plnění, které jsou předmětem daně“ (Sedláček, 2011, s. 18).

Pokud podnikatel přijímá platby v hotovosti, je povinen vést knihu denních tržeb.

Výdaje mohou mít také peněžní i nepeněžní podobu (daňové peněžní a nepeněžní výdaje). Peněžní podoba představuje skutečný odliv peněžních prostředků z pokladny nebo bankovních účtů. Nepeněžní výdaje jsou vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů podle § 24 zákona č. 586/1992 Sb. Jsou to výdaje, které snižují základ daně např. odpisy dlouhodobého majetku.

„Jsou-li příjmy a výdaje v cizích měnách, je třeba je přepočítat jednotným kurzem, který se stanoví jako průměr směnného kurzu stanoveného ČNB poslední den každého měsíce zdaňovacího období“(Sedláček, 2012, s. 18).

Deník příjmů a výdajů (dále jen Peněžní deník) je veden podnikatelem, který neuplatňuje výdaje procentem z příjmů. Zápisy v Peněžním deníku jsou vedeny chronologicky podle jednotlivých dokladů a každá transakce je vedena na samostatném řádku. Na konci

zdaňovacího období se provedou součty, zjistí se celkové příjmy, které jsou předmětem daně a s nimi související výdaje.

3.1.5.2 Evidence pohledávek a závazků

Není podstatná forma evidence, ale obsah. Je na podnikateli, jakou formu evidence zvolí, ale musí být patrné jaké pohledávky, či závazky má, vůči komu a v jaké výši. Měla by obsahovat:

- Označení nebo číslo dokladu
- Datum vystavení nebo přijetí dokladu
- Označení dlužníka (vůči komu je pohledávka vedena) nebo věřitele (vůči komu je závazek evidován)
- Výše pohledávky nebo závazku
- Datum splatnosti

3.1.5.3 Evidence majetku

Dlouhodobý majetek je veden na kartách dlouhodobého majetku (bod 3.1.3.1). Výdaje vynaložené na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku nemusí být součástí pořizovací ceny. Tyto výdaje jsou posuzovány podle § 24 odst. 2 písmena zn) jako daňové výdaje.

Zásoby se evidují na skladních kartách, na kterých se sleduje stav a pohyb zásob. Z této evidence se musí ke dni inventarizace prokázat stav zásob v hmotných jednotkách a stanoveným způsobem je ocenit (stanovit stav zásob v korunách).

Krátkodobý finanční majetek tvoří nejlikvidnější složku majetku. Korunovou pokladnu může podnikatel vést v rámci deníku nebo samostatně. Valutovou pokladnu je vhodné vést samostatně s ohledem pro přepočítání hodnoty příjmů a výdajů v cizí měně. Pohyb peněz na bankovních účtech dokládá podnikatel bankovním výpisem a zapisuje do Peněžního deníku, až po obdržení tohoto výpisu.

Pokud podnikatel pořizuje krátkodobé cenné papíry, je doporučeno příjmy z držby cenného papíru zapisovat do zvláštního sloupce deníku, protože představují kapitálové příjmy podle § 8 zákona o daních příjmů.

3.1.5.4 Uzavření daňové evidence

Před uzavřením daňové evidence je povinnost zjistit skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků, peněžních prostředků k poslednímu dni zdaňovacího období (kalendářní rok).

Skutečný stav zásob a majetku se provádí fyzickou inventurou, stav pohledávek a závazků se provádí dokladovou inventurou. O případné rozdíly upraví základ daně podle § 24 a 25.

Posledními zápisy v deníku jsou nepeněžní příjmy a výdaje (příjmy ze zápočtu pohledávek, zdanitelné věcné dary přijaté v souvislosti s podnikáním, odpisy, paušální výdaje na dopravu, a další).

Peněžní deník se uzavře, když se zjistí konečné stavy zdanitelných příjmů a daňových výdajů. Jejich rozdíl vstupuje do základu daně z příjmů za daný rok.

Sestaví se přehled o majetku a závazcích podnikatele v členění podle Přiznání k dani fyzických osob – příloha 1, bod 2, tabulka D. V novém zdaňovacím období se do deníku převádí pouze počáteční stavy pokladny a bankovního účtu.

3.1.6 Účetnictví

Hlavním úkolem účetnictví je věrně zobrazovat ekonomickou skutečnost účetní jednotky o majetku a o zdrojích jeho krytí pro majitele, banky, statistické úřady, finanční úřady, zákazníky, veřejnost aj.

Účetnictví je systém založený na přesně stanovených a obecně závazných zásadách, které umožňují podávat věrný obraz skutečnosti. Veškeré informace musí být průkazné, správné a úplné.

Legislativa:

- Účetnictví je řízeno MF ČR prostřednictvím zákona č. 563/1991 Sb., zákonem o účetnictví
- Vyhlášky MF ČR č. 500/2002 Sb., č. 472/2003 Sb., č. 397/2005 Sb., č. 349/2007 Sb.
- Českými účetními standardy

„Vytvořením EU mají některé účetní jednotky povinnost vést a sestavovat a konsolidovat účetní závěrky dle Mezinárodních účetních standardů finančního výkaznictví (IFRS), které jsou upraveny právem Evropského společenství“ (Rubáková, Hrouda, 2012, s. 11)

Účetnictví např. vedou:

- Právnícké osoby, které mají sídlo na území ČR
- Organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu
- Fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku
- Ostatní fyzické osoby, jejichž obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 miliónů Kč
- Ostatní fyzické osoby, které se dobrovolně rozhodly vést účetnictví

Účetnictví je postaveno na akruálním principu, na rozdíl od daňové evidence, tzn. o veškerých nákladech a výnosech je účtováno v okamžiku jejich vzniku a účtuje se o nich bez ohledu na to, zda došlo k přesunu peněz.

Účetní jednotky účtují o:

- Stavů a pohybu majetku a jiných aktiv
- Stavů závazků a jiných pasiv
- Nákladech a výnosech
- Výsledku hospodaření

3.1.6.1 Účtová osnova

Účtová osnova respektive směrná účtová osnova je seznam platných účtových tříd a skupin stanovená vyhláškou č. 500/2002 Sb. (příloha). Každá účetní jednotka musí sestavit účetní rozvrh, ve kterém uvede, které účty používá k zaúčtování všech účetních případů a sestavení účetní závěrky pro dané období.

Účetní rozvrh je průběžně aktualizován. Účtová osnova je rozčleněna na 10 účtových tříd:

Tabulka č. 1 - Účtové třídy

Účtová třída 0	Dlouhodobý majetek
Účtová třída 1	Zásoby
Účtová třída 2	Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
Účtová třída 3	Zúčtovací vztahy
Účtová třída 4	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
Účtová třída 5	Náklady
Účtová třída 6	Výnosy
Účtová třída 7	Závěrkové a podrozvahové účty
Účtová třída 8 a 9	Vnitropodnikové účetnictví (členění je plně v pravomoci účetní jednotky)

Vlastní práce autora

Základním prvkem v účetnictví je účet (konto), na kterém jsou zachyceny jednotlivé účetní případy, každý účet má dvě strany. Levá strana Má dáti (MD) a pravá strana Dal (D). Každý účetní případ je zaznamenán podvojným zápisem (souvztažný zápis) - musí být

zaznamenán na dvou účtech stejnou peněžní částkou (v převážné většině), a to na jednom účtu na straně MD a na druhém účtu na straně D.

Účty dělíme na:

1. Rozvahové účty
 - Aktivní (složení majetku)
 - Pasivní (zdroj financování majetku)

Hlavní zásady při zapisování na těchto účtech:

- I. Počáteční zůstatky a přírůstky se účtují na straně:
 - MD u aktivních účtů
 - D u pasivních účtů
- II. Úbytky se účtují na straně
 - D u aktivních účtů
 - MD u pasivních účtů
2. Výsledkové účty
 - nákladové (účetová třída 5)
 - výnosové (účetová třída 6)

Hlavní zásada při zapisování na těchto účtech:

- Náklady (nákladové účty) se účtuje na straně MD
 - Výnosy (výnosové účty) se účtují na straně D
3. Podrozvahové účty (účetová třída 8 a 9)
mají charakter doplňujících informací, především při posouzení

majetkové situace (najatý majetek, zásoby v úschově).

4. Uzávěrkové

Dalším členěním účtů:

- Syntetické účty – zachycují souhrnné stavy a pohyby aktiv, pasiv, nákladů a výnosů
- Analytické účty – jsou to podrobnější účty k syntetickým účtům podle potřeby účetní jednotky

3.1.6.2 Majetek

Majetek v účetnictví je zobrazován dvěma hledisky:

- Uspořádání podle složení – aktiva
- Uspořádání podle toho, z jakých finančních zdrojů byl pořízen – pasiva

Přehled o aktivech a pasivech k určitému okamžiku je zobrazen v rozvaze.

Tabulka č. 2 - Rozvaha

Aktiva	Pasiva
Stálá aktiva = dlouhodobý majetek <ul style="list-style-type: none">• Dlouhodobý hmotný majetek• Dlouhodobý nehmotný majetek• Dlouhodobý finanční majetek	Vlastní zdroje = vlastní kapitál <ul style="list-style-type: none">• Základní kapitál• Kapitálové fondy a fondy ze zisku• Hospodářský výsledek
Oběžná aktiva = oběžný majetek <ul style="list-style-type: none">• Zásoby• Pohledávky• Krátkodobý finanční majetek	Cizí zdroje <ul style="list-style-type: none">• Úvěry• Krátkodobé závazky• Dlouhodobé závazky
Přechodná aktiva	Přechodná pasiva
Suma aktiv = Suma pasiv	

Zdroj: RUBÁKOVÁ Věra, HROUDA Pavel, 2012. Účetnictví pro úplně začátečníky 2012, str. 21

Rozvaha se sestavuje na základě informací rozvahových účtů z účetnictví. Součet (suma) aktiv se musí rovnat součtu (suma) pasiv. Musí platit vždy, bez ohledu na množství a typu uskutečněných hospodářských operací.

Druhy rozvahy:

- Zahajovací rozvaha – sestavuje se při zahájení činnosti
- Počáteční rozvaha – sestavuje se k počátku období
- Konečná rozvaha – sestavuje se na konci účetního období, nebo při ukončení činnosti

V rozvahových položkách vznikají čtyři základní typy změn:

- Aktiva i pasiva se zvýší o stejnou částku (A+ P+)
- Aktiva i pasiva se sníží o stejnou částku (A- P-)
- Jedno aktivum se zvýší a jiné aktivum se sníží (A+ A-)
- Jedno pasivum se zvýší a jiné pasivum se sníží (P+ P-)

„Dlouhodobý majetek je v účetnictví evidován v účtové třídě 0 – Dlouhodobý majetek. Při nákupu dlouhodobého majetku je třeba dbát na to, aby do pořizovací ceny majetku byly zahrnuty veškeré náklady související s jeho pořízením (servis, montáž, clo, doprava), a to až do doby jeho zařazení do používání“ (Rubáková, Hrouda, 2012, s. 67).

Oběžný majetek je v účetnictví při pořízení evidován v účtové třídě 1, 2 a 3.

3.1.6.3 Pohledávky a závazky

Zákon o účetnictví rozděluje pohledávky a závazky na krátkodobé – účtují se v účtové třídě 3 a dlouhodobé – účtují se v účtové třídě 4.

3.1.6.4 Účetní knihy

Účetní případy se zaznamenávají účetními zápisy do účetních knih. Forma účetních knih může být různá. Účetnictví vedené prostřednictvím účetních programů jsou jednotlivé účetní knihy propojeny, automaticky se zápisy přenesou do jednotlivých knih a jsou zobrazovány jako sestavy. Při ručním vedení je třeba každou knihu označit příslušným názvem, obdobím, očíslovat listy a počet očíslovaných listů uvést např. na začátku knihy.

Účetní knihy:

- Deník – obsahuje všechny účetní případy, které vznikly ve sledovaném období (řazení chronologické)
- Hlavní kniha – účetní zápisy věcně uspořádány, soubor všech syntetickým účtů, které účetní jednotka používá (řazení systematické)
- Kniha analytických účtů – podrobné rozvádění účetních zápisů hlavní knih
- Kniha podrozvahových účtů – účetní zápisy, které se neprovádějí v deníku a hlavní knize.

Opravy v těchto knihách lze provádět jen stanoveným způsobem:

1. **Účetní způsob** – nový účetní zápis, který je doložen příslušným účetním dokladem
 - Doplnkový zápis – menší částka, která je zapsaná na správný účet a její správné strany. Opravným doplnkovým zápisem se doučtuje příslušný rozdíl.
 - Částečné storno – větší částka, která je zapsaná na správný účet a její správné strany. Příslušný rozdíl se zapíše na stejných účtech a stranách, ale se znaménkem mínus.

- Úplné storno – chyba, kdy je nesprávně určen účet nebo strana účtu. Storno je dána možnost, aby byl zrušen původní zápis a nahrazen zápisem správným

2. **Neúčetní způsob** – škrtnutí chybného údaje (původní údaj musí být vždy čitelný), doplněné o datum opravy a podpis osoby, která opravu provedla. Tento způsob opravy lze provádět v účetních knihách jen než je provedena účetní uzávěrka, pozdější opravy je nutno provádět účetním způsobem.

3.1.6.5 Náklady a výnosy

Výnosy jsou výkony vyjádřené v Kč, jsou to tržby za provedené práce a služby, za prodané výrobky nebo zboží. Rozhodující není okamžik zaplacení (na rozdíl od daňové evidence), ale okamžik provedení výkonu. O výnosech se účtuje v účtové třídě 6.

Náklady jsou spotřeba hospodářských prostředků, cizích výkonů nebo práce pracovníků podniku. Opět není rozhodující okamžik zaplacení. O nákladech se účtuje v účtové třídě 5.

Jak bylo v předchozích odstavcích napsáno, k časovému rozlišení nákladů a výnosů se používají přechodné účty aktiv a pasiv.

Přechodné účty:

1. Účty časového rozlišení (je znám titul, období i částka)
 - Aktivní – náklady příštích období, příjmy příštích období
 - Pasivní – výdaje příštích období, výnosy příštích období
2. Dohadné účty (je znám titul, období, ale není přesně známa částka)
 - Dohadné účty aktivní
 - Dohadné účty pasivní

Hospodářský výsledek je rozdíl mezi výnosy a náklady.

Hospodářský výsledek může být:

- Zisk – výnosy jsou větší než náklady
- Ztráta – náklady jsou větší než výnosy
- Nula – výnosy se rovnají nákladům

Stav nákladů a výnosů k určitému okamžiku je zobrazen ve Výkazu zisku a ztrát.

3.1.6.6 Účetní závěrka

Před sestavením účetní závěrky je potřeba k poslednímu dni účetního období uzavřít účetní knihy. Postup lze rozdělit do dvou částí:

1. Přípravná práce
 - Inventarizace
 - Zaúčtování účetních operací na konci účetního období
2. Účetní uzávěrka
 - Zjištění výsledku hospodaření před zdaněním
 - Výpočet základu daně z příjmů a zaúčtovat daňové povinnosti
 - Uzavření všech účtů, tj. zaúčtování zůstatků všech nákladových a výnosových účtů na účet 710-Účet zisků a ztrát, zúčtování všech rozvahových účtů na účet 702-Konečný účet rozvázný.

3.1.7 Daň

Existují různé druhy daní – daň z přidané hodnoty, daň z nemovitosti, silniční daň, daň z příjmů fyzických a právnických osob, atd.

Daň z příjmů fyzických osob upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Předmětem daně jsou:

- Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6)
- Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)
- Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
- Příjmy z pronájmu (§ 9)
- Ostatní příjmy (§ 10)

„Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak“ (Marková, 2012, s. 12).

Od základu daně lze odečíst:

- Hodnoty darů (§ 15 odst. 1)
- Zaplacené úroky z úvěru ze stavebního spoření (§ 15 odst. 3 a 4)
- Příspěvky na penzijní pojištění (§ 15 odst. 5)
- Příspěvky na soukromé životní pojištění (§ 15 odst. 6)
- Členské příspěvky (§ 15 odst. 7) a další

„Daň ze základu daně sníženého o nezdánitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15%“ (Marková, 2012, s. 21).

Dále si poplatník může uplatnit slevy na dani podle § 35ba a § 35c:

- Na poplatníka
- Na manželku bez příjmů
- Na invaliditu
- Vyživované dítě žijící s ním ve společné domácnosti a další

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část na konkrétním příkladu podnikání pana AB v letech 2010 - 2012 ukáže zaúčtování účetních dokladů hospodářských operací v účetnictví a v daňové evidenci, ukáže případné rozdíly ve výkaznictví, jejich dopad na stanovení základu dně a výpočtu samotné daňové povinnosti. Nelze zachytit veškeré účetní operace, které se v podnikatelském životě vyskytují, ale uvedu pouze ty základní a běžné.

Mezi nejčastěji vyskytující se rozdíly patří:

- Neuhrazená faktura od odběratele či dodavatelem nebo faktura splatná v dalším zdaňovacím období
- Nájemné, platby apod. předepsané nebo zaplacené na více zdaňovacích období
- DHM, DNM, zásoby na skladu a jejich vyskladnění apod.

Daňová evidence

Daňová evidence, která sleduje pouze peněžní toky, má za povinnost vést Deník příjmů a výdajů (Peněžní deník), Knihu pohledávek a závazků, Karty majetku (dlouhodobý majetek, zásoby), a další. Příjmy a výdaje v daňové evidenci budou evidovány v Peněžním deníku. Peněžní deník¹ bude ve zkrácené podobě, pro určení hospodářského výsledku v daňové evidenci bude stačit.

Příjmy v hotovosti se promítnou do sloupce „Pokladna - příjmy“, příjmy na bankovní účet se zobrazí ve sloupci „BU- příjmy“ a zároveň pokud ovlivňují hospodářský výsledek,

¹ V Peněžním deníku nebudou použity sloupce „Zůstatky“ v pokladně a na BU z důvodu úsporné tabulky

náleží do sloupce „Příjmy daňové“. Příjmy, které nemají vliv na výsledek hospodaření, náleží pak do sloupce „Příjmy nedaňové“.

Výdaje v hotovosti se promítnou (podobně jako příjmy) do sloupce „Pokladna - výdaje“, výdaje peněžních prostředků z bankovního účtu do sloupce „BU – výdaje“ a zároveň se zapíší do sloupce „Výdaje daňové“ pokud jsou to výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. V opačném případě, náleží do sloupce „Nedaňové výdaje“.

Pohledávky a závazky z obchodního vztahu se v Peněžním deníku neúčtují, není zde o nich žádný záznam, jsou evidovány pouze v Knize pohledávek a závazků², v tomto momentě nemají žádný vliv na hospodářský výsledek. V okamžiku jejich úhrady, dojde k zaúčtování peněžních prostředků (příjem nebo výdej) do Peněžního deníku. Příjem (z pohledávky) náleží do sloupce „Pokladna – příjmy“ nebo „BU – příjmy“ a současně do sloupce „Příjmy daňové“. Výdaje (za závazky) náleží do sloupce „Pokladna – výdaje“ nebo „BU-výdaje“ a zároveň do sloupce „Výdaje daňové“.

V daňové evidenci součty jednotlivých sloupců budou použity ve výpočtu hospodaření za konkrétní rok. Hospodářský výsledek v daňové evidenci je pak rozdíl mezi daňovými příjmy a daňovými výdaji.

Účetnictví

Účetnictví je vedeno v Deníku, v Hlavní knize, v Knize analytické evidence. Stejně jako v daňové evidenci je povinnost vést Knihu pohledávek a závazků, karty nebo knihy majetku, a další. Pro určení hospodářského výsledku a následně základu daně, budou veškeré hospodářské operace účtovány jen v Deníku, kde se účtují z časového hlediska, který bude také ve zkrácené formě.

² Jelikož zápisy v Knize pohledávek a závazků nemají vliv na hospodářský výsledek, nebude uvedena.

V účetnictví operace, které ovlivňují hospodářský výsledek, jsou označeny písmeny N – náklady (nákladové účty 5xx), V – výnosy (výnosové účty 6xx). Účetní výsledek hospodaření je pak rozdíl mezi výnosy a náklady.

Náklady v účetnictví se nerovnjí výdajům v daňové evidenci. Stejně je to i u výnosů. Výnosy se v účetnictví nerovnjí příjmům v daňové evidenci.

Náklad může být spojen:

- s úbytkem peněz z pokladny nebo BU – například nákup kancelářských potřeb za hotové nebo platbou kreditní kartou BU, pak peněžní výdaj = náklad
- s úbytkem aktiva (nepeněžního) – například spotřeba materiálu ze skladu, pak peněžní výdaj je uskutečněn dříve (někdy i později) než náklad
- se vznikem závazku – například faktura za spotřebovanou elektrickou energii, závazek je ihned náklad, peněžní výdaj je až v okamžiku úhrady dluhu.

Výnos může být spojen:

- s přírůstkem peněz do pokladny – například prodej výrobků, služeb v hotovosti, pak peněžní příjem = výnos
- s přírůstkem jiného aktiva (nepeněžního) – například prodej výrobků, služeb na fakturu, pohledávka je ihned výnos, peněžní příjem nastane až v okamžiku úhrady faktury

Základ daně a daň

Základ daně v daňové evidenci i v účetnictví je zaokrouhlený výsledek hospodaření na celá sta Kč dolů. Daň je součin základu daně a sazby 15%.

Jelikož cílem práce je ukázat rozdíly ve vedení daňové evidence a účetnictví v letech 2010 – 2012 a jejich dopad na daň, nebudou uplatněny slevy na dani podle § 35ba a § 35c ZDP, protože v roce 2011 byla zavedena tzv. povodňová daň, docházelo by ke zkrácení výsledné daňové povinnosti.

Sleva na poplatníka činila:

- V roce 2010 – 24 840 Kč
- V roce 2011 – 23 640 Kč
- V roce 2012 – 24 840 Kč

4.1 Příklad

V roce 2010 se zaměřím na hospodářské operace v podnikání, kdy hospodářský výsledek v účetnictví i v daňové evidenci může být stejný. Rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím bude jen v rozdílné formě vedení účetních záznamů.

Rok 2011 zobrazí situaci, kdy vedení daňové evidence je pro podnikatele výhodnější z hlediska stanovení výše základu daně, než kdyby vedl účetnictví.

Zachováním objektivního přístupu, aby nebyla zvýhodněna daňová evidence vůči účetnictví, v roce 2012 bude výhodnější pro podnikatele zvolit účetnictví jako formu výkaznictví výsledků své podnikatelské činnosti.

4.1.1 Rok 2010

Pan AB začal podnikat 2. 1. 2010 na základě živnostenského listu v oboru malíř – natěrač. Není plátcem DPH a podnikatelskou činnost zatím vykonává sám. Pro svou činnost si pronajal kancelář s malým skladem. Nájem za pronajaté prostory budou zaplacený na rok 2010 jednorázově v hotovosti. Spotřební materiál – např. ochranný oděv, žebřík, štetka, plachta, škrabka atd., má malou pořizovací hodnotu a patří do okamžité spotřeby.

Materiál – různé druhy, odstíny a velikosti potřebných barev, bude pořízen a pak převeden na sklad. Vystavená faktura za práci je splatná v roce 2010 a byla včas uhrazena. Přijatá faktura za spotřebu vody má splatnost v roce 2010 a bude také z dostatku finančních prostředků uhrazena v roce 2010. Založil si běžný účet (dále BU) v bance, který výhradně slouží pro podnikání.

Tabulka č. 3 - Hospodářské operace v roce 2010

Číslo operace	Datum	Popis účetní operace	částka v Kč
1	2.1.2010	Vklad do pokladny	80 000
2	5.1.2010	Zaplacen nájem na rok 2010 v hotovosti	12 000
3	10.1.2010	Nákup spotřebního materiálu v hotovosti	8 574
4	13.1.2010	Nákup materiálu v hotovosti a předáno na sklad	55 000
5	15.1.2010	Vyskladnění materiálu	50 000
6	15.2.2010	Vystavena faktura FA 1/2010 za práci	105 700
7	10.2.2010	Založení BU a vklad	5 000
8	20.2.2010	Uhrazena FA 1/2010 na běžný účet	105 700
9	27.11.2010	Vyskladnění materiálu	5 000
10	30.11.2010	Tržby v hotovosti	12 640
11	6.12.2010	Přijatá faktura 326/2010 za vodu 1-12/2010	6 000
12	10.12.2010	Úhrada faktury 326/2010 za vodu z BU	6 000

Vlastní práce autora

Daňová evidence:

Tabulka č. 4 - Peněžní deník rok 2010

Datum	Číslo operace/ popis případu	Pokladna		Banka		Příjmy		Výdaje	
		Příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	Daňové	Nedaňové	Daňové	Nedaňové
2.1.	1/Vklad do pokladny	80 000					80 000		
5.1.	2/Úhrada nájmu 2010		12 000					12 000	
10.1.	3/Nákup spotřeb.materiálu		8 574					8 574	
13.1.	4/Nákup materiálu		55 000					55 000	
10.2.	7/Založení BU			5 000			5 000		
20.2.	8/Zaplacená FA 1/2010			105 700		105 700			
30.11.	10/Tržby v hotovosti	12 640				12 640			
10.12.	12/Úhrada faktury 326/2010				6 000			6 000	
31.12.	Konečný zůstatek	92 640	75 574	110 700	6 000	118 340	85 000	81 574	0

Vlastní práce autora

Vklad podnikatele hotovostí do pokladny a na BU (Tabulka č. 3, operace č. 1 a 7) je sice peněžní operace – příjem do pokladny a BU, ale je nedaňového charakteru. Nevznikl z podnikatelské činnosti a nemůže ovlivnit hospodářský výsledek. Je to nedaňový příjem.

Zaplacený nájem, nákup spotřebního materiálu a materiálu na sklad (Tabulka č. 3, operace 2, 3, 4) jsou výdaje peněžních prostředků z pokladny, souvisí s předmětem podnikání, jsou to daňové výdaje.

Pohyby materiálu ze skladu a na sklad (Tabulka č. 3, číslo operace 5 a 9) se nezaznamenají do Peněžního deníku, ale jen do skladových karet, není to přírůstek ani úbytek peněžních prostředků. Pohyby materiálu nejsou peněžní operace.

Vystavená faktura za provedenou práci (Tabulka č. 3, číslo operace 6) a přijatá faktura (Tabulka č. 3, číslo operace 11) není peněžní operace, neovlivní tok peněžních prostředků v pokladně ani na BU, patří do Knihy pohledávek a závazků. V Peněžním deníku se objeví až při jejich úhradě (Tabulka č. 3, operace č. 8 a 12).

Tržby v hotovosti (Tabulka č. 3, operace č. 10) je příjem do pokladny vzniklý z podnikatelské činnosti a musí být započítán do hospodářského výsledku. Je to daňový příjem.

- 2010
Daňové příjmy: 118 340 Kč
Daňové výdaje: 81 574 Kč
Výsledek hospodaření: 36 766 Kč
Základ daně: 36 700 Kč
Daň 15%: 5 505 Kč

Účetnictví

V účetnictví se jednotlivé hospodářské operace zaznamenávají na účty (konta). Materiál patří do 1. účtové třídy, účtové skupiny 11 – Materiál. Peníze v hotovosti, účty v bankách náleží do 2. účtové třídy, účtové skupiny 21 – Peníze a 22 – Účty v bankách. Jsou to aktivní účty, kde přírůstky se zaúčtují na straně MD a úbytky na straně D.

Pohledávky a závazky podnikatele patří do zúčtovacích vztahů. Pro účtování o zúčtovacích vztazích je určena účtová třída 3. Pohledávky (krátkodobé) patří do účtové skupiny 31 – Pohledávky, jsou to aktivní účty. Závazky (krátkodobé) náleží do účtové skupiny 32 – Závazky, náleží k pasivním účtům, tudíž vznik závazků se účtuje na stranu D, jejich úhrada pak na stranu MD.

Pro osobní vklady a výběry podnikatele – fyzická osoba je v účtové osnově určena 4. účtová třída, účtová skupina 49 – Individuální podnikatel. Je to pasivní účet – zdroj krytí majetku, kde vklady se účtují na stranu D. Výběry pro osobní spotřebu snižují vlastní zdroje, a proto se účtují na stranu MD. Výběry pro osobní spotřebu podnikatele nejsou omezeny žádným předpisem. Vklady obvykle bývají na začátku podnikatelské činnosti na počáteční běžný provoz, ale mohou se také objevit během podnikání (malý zůstatek peněžních prostředků v pokladně nebo na BU).

Pro náklady je v účtové osnově vyčleněna 5. účtová třída. Základní hledisko klasifikace nákladů je jejich druhové členění. Pro provozní náklady jsou určeny účtové skupiny 50 až 55, a účtují se na straně MD příslušného nákladového účtu. Dále pak máme náklady finanční – účtová skupina 56 a 57, mimořádné náklady – účtová skupina 58.

Výnosy (stejně jako náklady) je potřeba rozlišovat v 6. účtové třídě. Provozní výnosy jsou zobrazeny na straně D v účtové skupině 60 až 64, finanční výnosy – účtová skupina 66, mimořádné výnosy – účtová skupina 68. Druhovému členění nákladů v účtových skupinách odpovídá stejnému členění v účtových skupinách výnosů.

Podnikatel sestavil svůj vlastní účtový rozvrh a průběžně ho aktualizoval.

Účtová osnova podnikatele rok 2010:

- 111 – Pořízení materiálu
- 112 – Materiál na skladě
- 211 - Pokladna
- 221 – Bankovní účty
- 311 – Pohledávky (odběratelé)
- 321 – Závazky (dodavatelé)
- 491 – Účet individuálního podnikatele
- 501 – Spotřeba materiálu
- 518 – Ostatní služby
- 602 – Tržby z prodeje služeb

Tabulka č. 5 - Deník v roce 2010

Datum	Číslo operace/popis případu	Kč	MD	D	N/V
2.1.2010	1/Vklad do pokladny	80 000	211	491	
5.1.2010	2/Zaplacen nájem na rok 2010 v hotovosti	12 000	518	211	N
10.1.2010	3/Nákup spotřebního materiálu v hotovosti	8 574	501	211	N
13.1.2010	4/Nákup materiálu v hotovosti a předáno na sklad	55 000	111	211	
13.1.2010	4a/Převod materiálu na sklad	55 000	112	111	
15.1.2010	5/Vyskladnění materiálu	50 000	501	112	N
15.2.2010	6/Vystavená faktura FA 1/2010 za práci	105 700	311	602	V
10.2.2010	7/Založení BU a vklad	5 000	221	491	
20.2.2010	8/Uhrazená FA 1/2010 na běžný účet	105 700	221	311	
27.11.2010	9/Vyskladnění materiálu	5 000	501	112	N
30.11.2010	10/Tržby v hotovosti	12 640	211	602	V
6.12.2010	11/Přijatá faktura 326/2010 za vodu 1-12/2010	6 000	518	321	N
10.12.2010	12/Uhrada faktury 326/2010 za vodu z BU	6 000	321	221	

Vlastní práce autora

V Deníku jsou zaznamenány chronologicky veškeré hospodářské operace. Nelze vynechat žádnou. Jelikož bylo stanoveno, že materiál je nejprve pořízen a potom převeden na sklad, bylo nutné nákup a převod materiálu na sklad (Tabulka č. 3, operace č. 4) rozdělit na v Deníku na dva řádky (Tabulka č. 5, operace 4 a 4a).

Do nákladu vstupuje materiál ze skladu postupně, jak je spotřebováván (Tabulka č. 3, operace č. 5 a 9), bez ohledu na datum jeho úhrady.

Do výnosů jsou ihned zahrnuty tržby v hotovosti za vykonané služby (Tabulka č. 3, operace č. 10), ale také vystavená faktura za provedenou práci (Tabulka č. 3, operace č. 6), bez ohledu na její úhradu.

- 2010
Výnosy (V): 118 340 Kč
Náklady (N): 81 574 Kč
Hospodářský výsledek: 36 766 Kč
Základ daně: 36 700 Kč
Daň 15%: 5 505 Kč

Výsledek:

Hospodářský výsledek v daňové evidenci i v účetnictví je stejný. Tato situace je způsobená nulovým stavem skladu materiálu, vznikem a úhradou pohledávek a závazků ve stejném roce. Úplná spotřeba materiálu v roce 2010 (Tabulka č. 3, operace č. 5 a 9) způsobila, že náklad v účetnictví je ve stejné výši jako výdej peněžních prostředků z pokladny za materiál (Tabulka č. 3, operace č. 4).

Úhrada přijaté faktury za vodu (Tabulka č. 3, operace 12) ještě v roce 2010 ovlivnila výsledek hospodaření ve stejné výši jako vznik nákladu v okamžiku přijetí faktury od dodavatele (Tabulka č. 3, operace č. 11).

Zaplacení odběratelem za práci (Tabulka č. 3, operace č. 8), ve stejném roce jako je vystavení faktury za tuto vykonanou práci, způsobilo stejnou výši příjmu v daňové evidenci i výnosu v účetnictví.

4.1.2 Rok 2011

Nejčastější rozdíl v zúčtování hospodářských operací a jeho vliv na hospodářský výsledek v účetnictví a v daňové evidenci je nájem přijatý nebo zaplacený na více zdaňovací období, zůstatky skladových zásob, úhrada přijatých i vystavených faktur přecházející z jednoho kalendářního roku do druhého.

Nájem kanceláře bude uhrazen nejprve na první pololetí roku 2011 a po zvýšení sazby předplacen na rok dopředu. Přijaté faktury od dodavatelů budou v roce 2011 zaplacený. Vystavená faktura za práci bude zaplacená v roce 2012. V roce 2011 nebude nulový stav skladu na konci roku.

Tabulka č. 6 - Hospodářské operace v roce 2011

Číslo operace	Datum	Popis operace	částka v Kč
1	5.1.2011	Úhrada nájmu z BU na období 1-6/2011	6 000
2	10.2.2011	Přijata faktura 23/2011 za materiál	70 000
3	10.2.2011	Převod materiálu na sklad	70 000
4	15.2.2011	Vyskladnění materiálu	20 000
5	15.2.2011	Tržby v hotovosti	58 600
6	16.2.2011	Odvod hotovosti na BU	50 000
7	17.2.2011	Vklad hotovosti z pokladny	50 000
8	26.2.2011	Úhrada faktury 23/2011 z BU	70 000
9	1.6.2011	Prodej materiálu v hotovosti	3 830
10	1.6.2011	Úbytek prodaného materiálu	2 500
11	3.6.2011	Vyskladnění materiálu	25 000
12	5.7.2011	Zaplacení nájemné 7/2011 - 12/2012	18 000
13	8.8.2011	Vystavená faktura FA 1/2011 za práci	74 200
14	7.9.2011	Poštovné v hotovosti	126
15	8.9.2011	Úhrada faktury FA 1/2011 na BU	74 200
16	10.10.2011	Tržby v hotovosti	48 300
17	10.10.2011	Vyskladnění materiálu	22 000
18	15.10.2011	Přijata faktura 128/2011 za materiál	40 000
19	15.10.2011	Převod materiálu na sklad	40 000
20	20.10.2011	Úhrada faktury 128/2011 z BU	40 000
21	20.10.2011	Osobní spotřeba z BU	17 000
22	20.11.2011	Vyskladnění materiálu	15 000
23	20.12.2011	Vystavená faktura FA 2/2011 za práci	63 200

Vlastní práce autora

Opakující se hospodářské operace, které byly vysvětleny v roce 2010, nebudou dále rozebírány.

Daňová evidence:

V daňové evidenci se do Peněžního deníku na počátku nového roku 2011 přepíše konečné zůstatky hotovosti v pokladně a peněžních prostředků na BU z roku 2010. Jsou to nedaňové příjmy, protože už byly zahrnuty do hospodářského výsledku za rok 2010 (pokud vznikly z podnikatelské činnosti) a tudíž nemají vliv na výsledek hospodaření v roce 2011.

Tabulka č. 7 - Peněžní deník rok 2011

Datum	Číslo operace/ popis případu	Pokladna		Banka		Příjmy		Výdaje	
		Příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	Daňové	Nedaňové	Daňové	Nedaňové
1.1.	Počáteční zůstatek	17 066		104 700			121 765		
5.1.	1/Úhrada nájmu				6 000			6 000	
15.2.	5/Tržby v hotovosti	58 600				58 600			
16.2.	6/Odvod hotovosti na BU		50 000						50 000
17.2.	7/Vklad hotovosti			50 000			50 000		
26.2.	8/Úhrada faktury 23/2011				70 000			70 000	
1.6.	9/Prodej materiálu	3 830				3 830			
5.7.	12/Zaplacené nájmné		18 000					18 000	
7.9.	14/Zaplacené poštovné		126					126	
8.9.	15/Zaplacená FA 1/2011			74 200		74 200			
10.10.	16/Tržby v hotovosti	48 300				48 300			
20.10.	20/Úhrada faktury 128/2011				40 000			40 000	
20.10.	21/Osobní spotřeba				17 000				17 000
31.12.	Konečný zůstatek	127 796	68 126	228 900	133 000	184 930	171 766	134 126	67 000

Vlastní práce autora

Odvod hotovosti z pokladny na BU (Tabulka č. 6, operace č. 6) je sice výdaj hotovosti z pokladny, ale je to jen vlastní převod hotovosti mezi pokladnou a BU. Také osobní spotřeba (Tabulka č. 6, operace č. 20) je sice výdaj peněžních prostředků z BU, ale podnikatel nehradil žádné závazky, které by měl za povinnost uhradit, ani nepožíval materiál, zboží, atd. Jsou to nedaňové výdaje.

Vklad hotovosti na BU z pokladny (Tabulka č. 6, operace č. 7) je příjem peněžních prostředků na BU, ale nevznikl z prodeje výrobků, zboží nebo služeb. Je to nedaňový příjem, podobně, jako když podnikatel v roce 2010 vložil počáteční vklad.

Úhrada nájmného na období 7/2011 – 6/2012 (Tabulka č. 6, operace č. 12) ovlivní hospodářský výsledek v plné výši nájmu bez ohledu na období, na které se vztahují. Rozhodující je datum úhrady nájmu – výdaj peněžních prostředků – daňový výdaj.

Úhradou faktury za materiál (Tabulka č. 6, operace č. 20) vznikl daňový výdaj v plné výši uhrazené částky, i když spotřeba materiálu v roce 2011 nebyla úplná³. Rozhodující pro stanovení hospodářského výsledku v daňové evidenci je výdaj peněžních prostředků za materiál, nikoliv stav skladových zásob materiálu.

V daňové evidenci je rozhodující datum zaplacení pohledávky. Vystavená faktura FA 2/2011 (Tabulka č. 6, operace č. 23) bude evidována jen v Knize pohledávek a závazků, a to do té doby, než bude uhrazena. Neovlivní hospodářský výsledek v roce 2011, ale v následujícím roce či letech, až vznikne příjem peněžních prostředků za její úhradu. V roce 2011 znamená částečnou výhodu v daňové evidenci oproti účetnictví, ale při úhradě nastane opačná situace, z dřívější výhody se stane nevýhoda.

- 2011
Daňové příjmy: 184 930 Kč
Daňové výdaje: 134 126 Kč
Výsledek hospodaření: 50 804 Kč
Základ daně: 50 800 Kč
Daň 15%: 7 620 Kč

Účetnictví

Podnikatel aktualizoval svůj účtový rozvrh pro rok 2011 a v průběhu roku ho doplňoval o nově potřebné účty.

Převody peněžních prostředků mezi pokladnou a účty v bankách (také mezi běžným účtem a úvěrovým účtem, atd.) z časového nesouladu je třeba převádět přes speciální účet v 2. účtové třídě, účtové skupině 26 – Převody mezi finančními účty. Zvláštní účet 261 – Peníze na cestě slouží k překlenutí časového nesouladu účtování o pohybu peněz v hotovosti a po přijetí příslušných bankovních výpisů účtováním účetní jednotkou o pohybu peněžních prostředků na BU.

³ Z evidence skladových karet činil zůstatek materiálu 25 500 Kč

V účetnictví musí být zachován akruální princip – to znamená, že všechny účetní případy, musí být zaúčtovány bez ohledu na datum zaplacení, do období, s kterým časově a věcně souvisí. V účtové osnově, ve 3. účtové třídě – Zúčtovací vztahy, je zavedena k časovému rozlišení nákladů a výnosů, příjmů a výdajů, účtová skupina 38 – Přejídné účty aktiv a pasiv. Výdaje běžného období, které souvisí s hospodářskými operacemi příštích období (náklady příštích období) se účtují na účet 381 – Náklady příštích období. Náklady se nejprve naučtují na vrub účtu 381, z něhož se převádějí do nákladů v účetním období, s kterými časově rozlišení nákladů věcně souvisí.

Podnikatel může své zásoby materiálu prodat. Při prodeji vzniká výnos na účtu 642 – Tržby z prodeje materiálu (prodejní cena) a úbytek materiálu za skladu tvoří náklad na účtu 542 – Prodaný materiál (pořizovací ceně).

Účtová osnova podnikatele rok 2011:

- 111 – Pořízení materiálu
- 112 – Materiál na skladě
- 211 - Pokladna
- 221 – Bankovní účty
- 261 – Peníze na cestě
- 311 – Pohledávky (odběratelé)
- 321 – Závazky (dodavatelé)
- 381 – Náklady příštích období
- 491 – Účet individuálního podnikatele
- 501 – Spotřeba materiálu
- 518 – Ostatní služby
- 542 – Prodaný materiál
- 602 – Tržby z prodeje služeb
- 642 – Tržby z prodeje materiálu

Tabulka č. 8 - Deník v roce 2011

Datum	Číslo operace/popis případu	Kč	MD	D	N/V
5.1.2011	1/Úhrada nájmu z BU na období 1-6/2011	6 000	518	221	N
10.2.2011	2/Přijata faktura 23/2011 za materiál	70 000	111	321	
10.2.2011	3/Převod materiálu na sklad	70 000	112	111	
15.2.2011	4/Vyskladnění materiálu	20 000	501	112	N
15.2.2011	5/Tržby v hotovosti	58 600	211	602	V
16.2.2011	6/Odvod hotovosti na BU	50 000	261	211	
17.2.2011	7/Vklad hotovosti z pokladny	50 000	221	261	
26.2.2011	8/Úhrada faktury 23/2011 z BU	70 000	321	221	
1.6.2011	9/Prodej materiálu v hotovosti	3 830	211	642	V
1.6.2011	10/Úbytek materiálu prodejem	2 500	542	112	N
3.6.2011	11/Vyskladnění materiálu	25 000	501	112	N
5.7.2011	12/Zaplacené nájemné 7/2011 - 12/2011	6 000	518	211	N
5.7.2011	12a/Zaplacené nájemné 1/2011 - 12/2012	12 000	381	211	
8.8.2011	13/Vystavená faktura FA 1/2011 za práci	74 200	311	602	V
7.9.2011	14/Poštovné v hotovosti	126	518	211	N
8.9.2011	15/Úhrada faktury FA 1/2011 na BU	74 200	221	311	
10.10.2011	16/Tržby v hotovosti	48 300	211	602	V
10.10.2011	17/Vyskladnění materiálu	22 000	501	112	N
15.10.2011	18/Přijata faktura 128/2011 za materiál	40 000	111	321	
15.10.2011	19/Převod materiálu na sklad	40 000	112	111	
20.10.2011	20/Uhrada faktury 128/2011 z BU	40 000	321	221	
20.10.2011	21/Osobní spotřeba z BU	17 000	491	221	
20.11.2011	22/Vyskladnění materiálu	15 000	501	112	N
20.12.2011	23/Vystavená faktura FA 2/2011 za práci	63 200	311	602	V

Vlastní práce autora

Při prodeji materiálu (Tabulka č. 6, operace č. 9 a 10) rozdíl výnosů a nákladů může ukázat výsledek hospodaření z prodeje zásob.

Zaplacené nájemné (Tabulka č. 6, operace č. 12) bylo potřeba rozúčtovat do více účetních období. Nájemné roku 2011 tvoří náklady běžného období. Zbývající náklady pro rok 2012 (případně dalších let) je potřeba vložit do účetnictví mimo nákladové účty. Účtují se na vrub účtu 381 – Náklady příštích období (strana MD).

V účetnictví je rozhodující datum vzniku pohledávky a výnos z této pohledávky je započítán do hospodářského výsledku. Vystavená faktura za práci FA 2/2011 (Tabulka č. 6, operace č. 23) je výnosem pro rok 2011.

- 2011
Výnosy (V): 248 130 Kč
Náklady (N): 96 626 Kč
Hospodářský výsledek: 151 504 Kč
Základ daně: 151 500 Kč
Daň 15%: 22 725 Kč

Výsledek:

Vzhledem k tomu, že v daňové evidenci je účtováno pouze o toku peněz a nepřihlíží se k časovému horizontu, rok 2011 ukázal, že je pro podnikatele AB výhodnější vedení daňové evidence. Neuhrazená pohledávka nevstupuje do základu daně. Podnikatel zaplatí daň v daňové evidenci jen ze skutečně přijatých peněz za vykonané služby, prodané výrobky, materiál či zboží. Veškeré uhrazené závazky – výdaj peněžních prostředků - sníží výsledek hospodaření, bez ohledu na skutečnou spotřebu materiálu, energií, úbytek výrobků či zboží, atd.

V účetnictví vystavená faktura na konci roku znamenala výnos roku 2011 a tím zvýšení hospodářského výsledku. Podnikatel zaplatí ihned daň z výnosu, i když fyzická úhrada pohledávky v budoucnu nemusí být provedena. Zůstatek materiálu na skladě, nájem, rozúčtovaný na příslušná období, způsobily nižší náklady a zvýšení hospodářského výsledku.

4.1.3 Rok 2012

Mezi další rozdíly v zúčtování hospodářských operací a jejich vliv na hospodářský výsledek v účetnictví a v daňové evidenci je pořízení DHM, DNM a s ním související náklady. Kromě jiných hospodářských operací v roce 2012 si podnikatel koupil počítač a do něho software (skladové evidence, účetnictví, atd.). Faktura za dopravu, instalaci počítačového programu nebyla dodána v roce 2012. Byla uhrazena vystavená faktura FA 2/2011 z roku 2011. Dále si podnikatel pořídil automobil, platbu provedl v roce 2012 a zařazen do obchodního majetku byl až v roce 2013.

Tabulka č. 9 - Hospodářské operace v roce 2012

Číslo operace	Datum	Popis operace	částka v Kč
1	10.1.2012	Nákup ochranných pomůcek v hotovosti	2 387
2	17.1.2012	Vyskladnění materiálu	17 400
3	31.3.2012	Tržba v hotovosti	44 800
4	2.4.2012	Nákup materiálu v hotovosti	60 000
5	2.4.2012	Převod materiálu na sklad	60 000
6	6.4.2012	Nákup kancelářských potřeb v hotovosti	1 217
7	8.4.2012	Vyskladnění materiálu	27 000
8	16.5.2012	Vystavená faktura FA 1/2012 za práci	84 000
9	2.6.2012	Vyskladnění materiálu	11 800
10	2.6.2012	Zaplacená faktura FA 1/2012	84 000
11	30.9.2012	Tržba v hotovosti	25 000
12	1.10.2012	Pořízení počítače, platba z pokladny	17 500
13	1.10.2012	Zaplacená faktura FA 2/2011	63 200
14	1.10.2012	Odvod hotovosti na BU	40 000
15	2.10.2012	Vklad hotovosti z pokladny	40 000
16	15.11.2011	Přijata faktura 22/2012 pořízení softwaru	54 000
17	15.11.2012	Předpokládaná doprava a instalace softwaru	7 800
18	26.11.2012	Vyskladnění materiálu	10 000
19	2.12.2012	Uhrazená faktura 22/2012	54 000
20	20.12.2012	Nákup automobilu, platba z BU, vklad do podnikání 1.1.2013	180 000
21	27.12.2012	Přijata faktura 232/2012 za elektrickou energii běžné období	45 800
22	31.12.2012	Nájem za rok 2012	12 000

Vlastní práce autora

Daňová evidence:

V daňové evidenci výdaje spojené s pořízením dlouhodobého nehmotného majetku, nemusí být součástí pořizovací ceny a budou posuzovány jako samostatné daňové výdaje.

Tabulka č. 10 - Peněžní deník rok 2012

Datum	Číslo operace/ popis případu	Pokladna		Banka		Příjmy		Výdaje	
		Příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	Daňové	Nedaňové	Daňové	Nedaňové
1.1.	Počáteční zůstatek	59 670		95 900			155 570		
10.1.	1/Ochranné pomůcky		2 387						2 387
31.3.	3/Tržba	44 800				44 800			
2.4.	4/Nákup materiálu		60 000						60 000
6.4.	6/Kancelářské potřeby		1 217						1 217
2.6.	10/Zaplacená FA 1/2012			84 000		84 000			
30.9.	11/Tržba	25 000				25 000			
1.10.	12/Pořízení počítače		17 500						17 500
1.10.	14/Odvod hotovosti na BU		40 000						40 000
1.10.	13/Zaplacená FA 1/2011			63 200		63 200			
2.10.	15/Vklad z pokladny na BU			40 000			40 000		
2.12.	19/Uhrada faktury 22/2012				54 000				54 000
20.12.	20/Nákup automobilu				180 000				180 000
31.12.	Konečný zůstatek	129 470	121 104	283 100	234 000	217 000	195 570	135 104	220 000

Vlastní práce autora

Celkový pohyb materiálu ze skladu a na sklad v roce 2012 neovlivní hospodářský výsledek v daňové evidenci, i když vyskladnění bylo vyšší oproti naskladnění⁴. Nebyl výdaj peněžních prostředků.

Výši daňových příjmů roku 2012 – zvýšení příjmů – ovlivní úhrada pohledávky z roku 2011 (Tabulka č. 9, operace č. 13), znamenala daňový příjem za služby, které sice byly provedeny v roce 2011, ale nebyly uhrazeny a neznamenal příjem peněžních prostředků v roce 2011.

Podnikatel využil možnosti v daňové evidenci, kdy nebyl skutečný výdaj peněžních prostředků (Tabulka č. 9, operace č. 17) na výdaje související s pořízením softwaru (Tabulka č. 9, operace č. 16), které nemusí být součástí pořizovací ceny. Samotná pořizovací cena softwaru nesplňuje podmínku dlouhodobého nehmotného majetku, a její úhrada znamenala daňový výdaj v roce 2012.

Nákup automobilu (Tabulka č. 9, operace č. 20) je výdaj peněžních prostředků z BU, ale pořizovací cena je vyšší než 40 000 Kč a tudíž patří do DHM – je to nedaňový výdaj. Do daňově uznatelných výdajů bude jeho cena postupně zahrnuta formou odpisů od roku 2013. Automobil bude evidován na kartě DHM.

Přijatá faktura 232/2012 (Tabulka č. 9, operace č. 21) neměla vliv na snížení hospodářského výsledku, protože nedošlo k úbytku peněžních prostředků. Její vliv na hospodářský výsledek bude až po její úhradě v následujícím roce 2013, i když je vystavená za spotřebu elektrické energie roku 2012.

Nájemné za rok 2012 (Tabulka č. 9, operace č. 22) neměl vliv na hospodářský výsledek, protože skutečně vynaložené peněžní výdaje byly již zaúčtovány v roce 2011, kde snížily výsledek hospodaření. Tato operace se v daňové evidenci žádným způsobem nezobrazí.

⁴ Vyšší výdej materiálu vůči nižšímu příjmu materiálu se stane výhodou v účetnictví

- 2012
Daňové příjmy: 217 000 Kč
Daňové výdaje: 135 104 Kč
Výsledek hospodaření: 81 896 Kč
Základ daně: 81 800 Kč
Daň 15%: 12 270 Kč

Účetnictví

Pořízení dlouhodobého majetku patří do účtové třídy 0, účtové skupiny 04. Náklady spojené s pořízením dlouhodobého majetku se nejprve soustřeďují na účtu 041 – Pořízení DNM, 042 – Pořízení DHM na straně MD a po uvedení do užívání se převedou z příslušného účtu Pořízení dlouhodobého majetku (zápisem na stranu D) do účtové skupiny 01 až 03 dlouhodobého majetku (na stranu MD).

V účetnictví výdaje, spojené s pořízením dlouhodobého majetku, musí být započítány do pořizovací ceny. Pokud není přesně známa částka budoucího závazku, odhad výdajů je účtován pomocí účtu 389 – Dohadné účty pasivní.

Podnikatel opět aktualizoval svůj účtový rozvrh pro rok 2012 a také v průběhu roku ho aktualizoval o nově potřebné účty.

Směrná účtová osnova podnikatele rok 2012:

- 041 – Pořízení DNM
- 042 – Pořízení DHM
- 111 – Pořízení materiálu
- 112 – Materiál na skladě
- 211 - Pokladna
- 221 – Bankovní účty
- 261 – Peníze na cestě
- 311 – Pohledávky (odběratelé)
- 321 – Závazky (dodavatelé)
- 389 – Dohadné účty pasivní
- 501 – Spotřeba materiálu

502 – Spotřeba energie

518 – Ostatní služby

602 – Tržby z prodeje služeb

Tabulka č.11 - Deník v roce 2012

Datum	Číslo operace/popis případu	Kč	MD	D	N/V
10.1.2012	1/Nákup ochranných pomůcek v hotovosti	2 387	518	211	N
17.1.2012	2/Vyskladnění materiálu	17 400	501	112	N
31.3.2012	3/Tržba v hotovosti	44 800	211	602	V
2.4.2012	4/Nákup materiálu v hotovosti	60 000	111	211	
2.4.2012	5/Převod materiálu na sklad	60 000	112	111	
6.4.2012	6/Nákup kancelářských potřeb v hotovosti	1 217	518	211	N
8.4.2012	7/Vyskladnění materiálu	27 000	501	112	N
16.5.2012	8/Vystavená faktura FA 1/2012 za práci	84 000	311	602	V
2.6.2012	9/Vyskladnění materiálu	11 800	501	112	N
2.6.2012	10/Zaplacená faktura FA 1/2012	84 000	221	311	
30.9.2012	11/Tržba v hotovosti	25 000	211	602	V
1.10.2012	12/Pořízení počítače, platba z pokladny	17 500	501	211	N
1.10.2012	13/Zaplacená faktura FA 2/2011	63 200	221	311	
1.10.2012	14/Odvod hotovosti na BU	40 000	261	211	
2.10.2012	15/Vklad hotovosti z pokladny	40 000	221	261	
15.11.2011	16/Přijata faktura 22/2012 pořízení softwaru	54 000	041	321	
15.11.2012	17/Předpokládaná doprava a instalace softwaru	7 800	041	389	
26.11.2012	18/Vyskladnění materiálu	10 000	501	112	N
2.12.2012	19/Uhrozená faktura 22/2012	54 000	321	221	
20.12.2012	20/Nákup automobilu, platba z BU	180 000	042	221	
27.12.2012	21/Přijata faktura 232/2012 za elektrickou energii běž	45 800	502	321	N
31.12.2012	22/Nájem za rok 2012	12 000	518	381	N

Vlastní práce autora

Účetnictví, jak již bylo řečeno, se řídí aktuálním principem. Uhrazená pohledávka (Tabulka č. 9, operace č. 13) nemá vliv na hospodářský výsledek v roce 2012, byla zahrnuta do výnosů v roce 2011. Pro účetnictví je to jen příjem peněžních prostředků, které nemají vliv na výsledek hospodaření.

Přijatá faktura 232/2012 (Tabulka č. 9, operace č. 21) za elektrickou energii běžného období je nákladem běžného období a sníží výsledek hospodaření.

Do pořizovací ceny softwaru se musí započítat náklady spojené s pořízením nehmotného majetku (Tabulka č. 9, operace č. 17). Pravděpodobnou pořizovací cenu 61 800 Kč bude podnikatel rozpouštět do nákladů postupně v podobě odpisů.

Nájemné (Tabulka č. 9, operace č. 22), které bylo uhrazeno v roce 2011, ale souvisí s rokem 2012, sníží hospodářský výsledek v účetnictví za rok 2012.

- 2012
Výnosy (V): 153 800 Kč
Náklady (N): 145 104 Kč
Hospodářský výsledek: 8 696 Kč
Základ daně: 8 600 Kč
Daň 15%: 1 290 Kč

Výsledek:

Rok 2012 vyšel ve prospěch vedení účetnictví. Neuhrazená pohledávka (v roce 2011) se stala výhodou pro účetnictví (oproti daňové evidenci) v roce 2012, kdy byla jen příjmem peněžních prostředků bez vlivu na výsledek hospodaření. Daňová evidence sice dala možnost podnikateli optimalizovat svůj základ daně výdajovým principem - pořízením softwaru, nebo nákupem zboží, atd. aniž by byly pořízené věci spotřebovány, ale z dlouhodobého hlediska by bylo ekonomicky výhodnější využít možnosti postupného rozpuštění nákladů na pořízení softwaru v podobě odpisů či postupné skutečné spotřeby zboží.

5 ZÁVĚR

Cílem práce bylo srovnání vedení daňové evidence nebo účetnictví u fyzické osoby a dopad na výši základu daně a daň. Bylo nutné také vysvětlit základní pojmy týkající se podnikání, objasnit problematiku vedení daňové evidence a účetnictví, ukázat rozdíly ve stanovení hospodářského výsledku pro určení základu daně a výpočtu samotné daňové povinnosti.

Praktický příklad ukázal jen malou část všech možných případů hospodářské činnosti podnikatelů, které se mohou ve skutečném životě vyskytnout. Snažila jsem se ukázat, kdy je výhodnější daňová evidence a kdy účetnictví. Rok 2010 sice nepřinesl rozdíl v hospodářském výsledku mezi vedením daňové evidence a vedením účetnictví, ale ukázal, že i tato situace může nastat, ale je velmi ojedinělá, ve skutečném světě podnikání se prakticky nevyskytuje.

Roky 2011 a 2012 ukázaly rozdíly a výhodnost vedení daňové evidence nebo účetnictví. Pokud by ale například nastala situace, že podnikatel v roce 2011 neuhradil své závazky, byla by daňová evidence v roce 2011 nevýhodná. Naproti tomu, kdyby v roce 2012 nedostal zaplacené pohledávky, byl by hospodářský výsledek v daňové evidenci nižší oproti účetnictví.

Nezaplacené pohledávky (podle mého názoru velký problém dnešní doby) mohou způsobit, že podnikatel není schopen dostát svým závazkům vůči dodavatelům a dostává se do začarovaného kruhu.

Daňová evidence mi připadá vhodnější pro malého podnikatele s malým obratem a jednoduchou výrobou či činností, kterému stačí základní informace o finančních výsledcích své podnikatelské činnosti. Nemá čas (možná ani zájem) zabývat se složitějším vedením účetnictvím a spojenou legislativou, postačí pouze zjistit základ daně. Je založena na jednoduchosti, nemá předepsanou formu, jen náležitosti. Sleduje pouze cash toky (peněžní toky) spojené s podnikáním, stav majetku a závazků. Základním zdrojem informací v podnikání je Deník příjmů a výdajů – Peněžní deník. Tento zdroj dostatečně

poskytuje informace o hospodaření, eviduje veškeré daňové příjmy i daňové výdaje uskutečněné během zdaňovacího období. Jejich rozdíl konečných součtů na konci roku tvoří základní podklad pro daňové přiznání. Je to také současně zdroj informací o stavu peněžních prostředků v pokladně a na bankovním účtu. Kniha pohledávek a závazků, a skladové karty poskytnou informace o stavu majetku a závazků.

Účetnictví je mnohem složitější, přísnější a podrobnější. Je vhodný pro velké podnikatele, kde výrobní proces je obsáhlý a v daňové evidenci by ztratil svou vypovídací schopnost o aktivitách podniku. Je založeno na aktuálním principu. V případě, že nedostane od odběratelů zaplacené, může se dostat do finančních problémů a navíc z výnosů má povinnost odvézt daň. Je vhodné pro podnikatele, kde velkou roli hraje časové rozlišení, například nájem na více období. Je náročnější na technické zpracování, hlavně softwarové vybavení, dražší - ne každý podnikatel zvládne podstatu účtování v účetnictví, kde externí zpracování přináší další (ne zrovna malé) náklady.

Daňová evidence je založena na pohybu peněžních prostředků, základ daně ovlivňuje příjem či výdej peněz, zatímco účetnictví je založeno na aktuálním stavu vzniku nákladů a výnosů. Podle mého názoru zachycování nákladů do období, ke kterému skutečně patří, zdá se být jako přesnější přístup. Naproti tomu - nemám příjem za vykonanou činnost, ale mám daňovou povinnost v účetnictví - skutečně zaplacené příjmy v daňové evidenci, které vstupují do hospodářského výsledku, mi připadají spravedlivější pro stanovení základu daně.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

1. CARDOVA, Zdenka. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
2. DOLEŽALOVÁ, Marcela. *Daňová evidence*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2004, 99 s. ISBN 80-251-0047-2.
3. KOHLIČKOVÁ, M. *Daňové zákony v úplném znění k 1. 1. 2012*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 280 s. ISBN 978-80-7263-711-9.
4. LOUŠA, František. *Zákon o účetnictví v praxi*. 5. aktualizované vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011, 144 s. ISBN 978-80-247-3848-2.
5. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012*. 21. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2012, 264 s. ISBN 978-80-247-4254-0.
6. MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2011*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2011. 291 s. ISBN 978-80-2513-421-1.
7. RUBÁKOVÁ, Věra., HROUDA, Pavel. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2012*. 6. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2012. 192 s. ISBN 978-80-247-4186-4.
8. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2011*. 8. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011, 127 s. ISBN 978-80-247-3802-4.
9. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2012*. 9. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2012, 128 s. ISBN 978-80-247-4174-1.
10. ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence – praktický průvodce*. 2. upravené vydání. Znojmo: SVŠE Znojmo, 2011. 133 s. ISBN 978-8087237-34-2.
11. ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2010 1. díl*. 11. upravené vydání. Znojmo: SVŠE Znojmo, 2010. 155 s. ISBN 978-80-87237-23-6.
12. ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2010 2. díl*. 11. upravené vydání. Znojmo: SVŠE Znojmo, 2010. 214 s. ISBN 978-80-87237-24-3.
13. Zákon č. 563/1994 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

Podnikatel.cz [online]. [cit. 2012-11-07]. Dostupné z:
<http://www.podnikatel.cz/clanky/danova-evidence/>

Podnikatel.cz [online]. [cit. 2012-11-07]. Dostupné z:
<http://www.podnikatel.cz/specially/zaklady-ucetnictvi/ucetnictvi/>

Podnikatel.cz [online]. [cit. 2012-11-07]. Dostupné z:
<http://www.podnikatel.cz/specially/dane-z-prijmu/predmet-dane/>

Business.center.cz [online]. [cit. 2013-04-17]. Dostupné z:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/priloha4.aspx>

7 SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Účtové třídy

Tabulka č. 2: Rozvaha

Tabulka č. 3: Hospodářské operace v roce 2010

Tabulka č. 4: Peněžní deník rok 2010

Tabulka č. 5: Deník v roce 2010

Tabulka č. 6: Hospodářské operace v roce 2011

Tabulka č. 7: Peněžní deník rok 2011

Tabulka č. 8: Deník v roce 2011

Tabulka č. 9: Hospodářské operace v roce 2012

Tabulka č. 10: Peněžní deník rok 2012

Tabulka č. 11: Deník v roce 2012

8 SEZNAM ZKRATEK

A – aktiva

BU – bankovní účet

Č. – číslo

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

D – dal

DFM – dlouhodobý finanční majetek

DHM – dlouhodobý hmotný majetek

DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

DPH – daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

FA – faktura

IFRS – International Financial Reporting Standards

MD – má dáti

MF – ministerstvo financí

N – náklady

P – pasiva

V – výnosy

ZDP – Zákon o dani z příjmů

9 PŘÍLOHA

Směrná účtová osnova

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

- 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
- 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
- 04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
- 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 06 – Dlouhodobý finanční majetek
- 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
- 09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

- 11 - Materiál
- 12 – Zásoby vlastní výroby
- 13 – Zboží
- 15 – Poskytnuté zálohy na zásoby
- 19 – Opravné položky k zásobám

Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

- 21 – Peníze
- 22 – Účty v bankách
- 23 – Krátkodobé bankovní úvěry
- 24 – Krátkodobé finanční výpomoci
- 25 – Krátkodobé cenné papíry a podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek
- 26 – Převody mezi finančními účty
- 29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy

- 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)
- 32 – Závazky (krátkodobé)
- 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 34 – Zúčtování daní a dotací
- 35 – Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva
- 36 – Závazky ke společníkům, k účastníkům sdružení a ke členům družstva
- 37 – Jiné pohledávky a závazky
- 38 – Přejícné účty aktiv a pasiv
- 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

- 41 – Základní kapitál a kapitálové fondy
- 42 – Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření
- 43 – Výsledek hospodaření
- 45 – Rezervy
- 46 – Dlouhodobé bankovní úvěry
- 47 – Dlouhodobé závazky
- 48 – Odložený daňový závazek a pohledávka
- 49 – Individuální podnikatel

Účtová třída 5 – Náklady

- 50 – Spotřebované nákupy
- 51 – Služby
- 52 – Ostatní náklady
- 53 – Daně a poplatky
- 54 – Jiné provozní náklady
- 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní činnosti
- 56 – Finanční náklady
- 57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti
- 58 – Mimořádné náklady

59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

Účtová třída 6 – Výnosy

- 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží
- 61 – Změna stavu zásob vlastní činnosti
- 62 – Aktivace
- 64 – Jiné provozní výnosy
- 66 – Finanční výnosy
- 68 – Mimořádné výnosy
- 69 – Převodové účty

Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty

- 70 – Účty rozvážené
- 71 – Účet zisků a ztrát
- 75 až 79 – Podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 – Vnitropodnikové účetnictví

(<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/priloha4.aspx>)